

БОЖХОНА СОҲАСИГА ОИД ТЕРМИНЛАР ТИПОЛОГИЯСИ

ИСАКУЛОВА Н.Ж.

ЎзДЖТУ профессори, педагогика фанлари доктори

Аннотация. Мазкур мақолада божхона соҳасига оид терминлар типологияси таҳлил этилган. Инглиз тилида божхона соҳасига оид терминологии бирликларининг ясалиш жараёни ёри-тилган.

Калит сўзлар: божхона, термин, морфологии усул, синтактик усул, семантик усул, сўз ўзлаштириш усули.

Аннотация. В данной статье анализируется типология терминов таможенного дела. Объяснен процесс создания терминологических единиц, связанных с таможенной сферой, на английском языке.

Ключевые слова: таможня, термин, морфологический метод, синтаксический метод, семантический метод, метод усвоения слов.

Abstract This article analyzes the typology of customs related terms. The process of creating terminological units related to the customs field in English is explained.

Key words: customs, term, morphological method, syntactic method, semantic method, word acquisition method

Ўзбекистон Республикаси Давлат муҳофаза қилиш фаолияти;
божхона қўмитасининг Божхона институ- ТИФни тартибга солиш асослари;
тида “Божхона иши” ва “Юриспруденция” божхона назорати;
(иктисодий хавфсизликни ҳуқуқий таъ- хавфни бошқариш тизими;
минлаш) бакалавриат таълим йуналишла- божхона ишида экспертиза;
рида қуйидагича терминлар типологияси божхона соҳасига оид маъмурий
аниқланди: ҳуқуқбузарликлар ва жиноят ишлари бўй-
божхонада ахборот технологиялари ича иш юритиш;
асослари; божхона қиймати;
жисмоний ва жанговар тайёргарлик; божхона тўловлари;
ҳарбий тайёргарлик; давлат ва ҳуқуқ назарияси;
жаҳон иктисодиёти ва халқаро иқти- фуқаролик ҳуқуқи;
содий муносабатлар; жиноят ҳуқуқи [1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10].
молия; Бинобарин, инглиз тилида янги сўз- лар
бугалтерия ҳисоби ва аудит; ясалишида ҳам морфологик усулнинг
божхона менежменти; маҳсулдор экани кузатилади. Инглиз тилида
товаршунослик; СБ терминологик бирликларининг ясалиш
божхона назорат техник воситалари; жараёни бошқа лексемалар каби туртта
божхона статистикаси ва тизимли таҳ- асосий лингвистик усулга таянади:
лил; 1) морфологик усул;
давлат ва ҳуқуқ назарияси; 2) синтактик усул;
халқаро божхона ҳуқуқи; 3) семантик усул;
божхона органларининг ҳуқуқни 4) сўз ўзлаштириш усули.

Инглиз тилда СБ терминларининг минлар ҳамда эргашган компонентли, кўп тузилиши жиҳатидан қуйидаги турларга лексемадан таркиб топган (изофали) терминлар ясалади. Масалан эргашган компонентли терминларга қуйидагиларни мисол қилиш мумкин:

- 1) якка компонентли терминлар;
- 2) қўшма сўз шаклидаги терминлар;
- 3) сўз бирикмали терминлар;
- 4) кўп компонентдан таркиб топган терминлар;
- 5) эргашган компонентли, кўп лексемадан таркиб топган (изофали) терминлар;
- 6) аббревиатура шаклидаги терминлар [5].

Морфологик усулда ясалган божхона соҳасига оид терминларда якка компонентли терминлар бўлиб, сўз таркиби (ўзак ва грамматик қўшимчалар)ни таҳлил қилиш имконини беради. Масалан, customs терминида custom — ўзак ҳисобланиб, s — эса кўплик қўшимчаси.

Синтактик усулда қўшма сўз шаклидаги терминлар, сўз бирикмали терминлар, кўп компонентдан таркиб топган тер

broker's expenses — брокер харажатлари;
additional expenses — тўлдирувчи харажатлар.
overhead expenses - наклад харажатлари.
transportation expenses - транспорт харажатлари.

Синтактик усулда қўшма сўз шаклидаги терминлар, сўз бирикмали терминлар, кўп компонентдан таркиб топган терминларда от+от, феъл+от, сифат+от, феъл+от+от, от-сифат-от, сифат-от-от сўз туркумларини кузатиш мумкин. Божхона асослари бўйича божхона соҳасига оид терминлар қуйидагилардан иборат (1-жадвалга қarang):

1-жадвал.

Божхона асослари бўйича божхона соҳасига оид терминлар

Компонентлар	Божхона соҳасига оид терминлар
N+N	товарлар номенклатураси - nomenclature of goods, портал мониторлар - portal monitors, металлодетектор - metal detector, божхона органлари - customs authority, божхона ХУДУДН - customs territory, божхона чегараси - customs border, божхона назорати - customs control, божхона режими - customs regime, божхона мақсадлари - customs aim, божхона тартиб-таомили - customs procedures, божхона тўловлари - customs payment, валюта назорати - currency control, транспорт воситаси - means of transport, юк операциялари - freight operations
V+N	кўрик ойналари - inspection windows, кўрик щуплари - inspection chips, кўрик эндоскопи - inspection endoscope, божхона шли - customs matter, божхона расмийлаш ируви - customs clearance, транспорт воситаси, товаони чиқаиш - release of goods
Adj+N	статистик номенклатура-statistical nomenclature, божхона экспертизаси - божхона экспертизаси, радиациявий пейжер - radiation pager, божхона опе ради яси - customs operations, божхона брокери - customs broker, ваколатли шахс - authorized person, юрдик шахс - legal entity, жисмоний шахс - natural entity, товар туркуми - category of goods
V+N+N	кўрик рентген қурилмалари - x-ray examination
N+Adj+N	товарнинг ўзгармас ҳолати - unchanged means of transport, товарларнинг эркин муомаласи - free circulation of goods.
Adj+N+N	иқтисодий сиёсат чоралари - measure of economic policy, енгиб бўлмас куч таъсири - invincible power effect

Божхона қиймати бўйича божхона соҳасига оид терминлар қуйидагилардан иборат (2-жадвалга қаранг):

2- жадвал.

Божхона қиймати бўйича божхона соҳасига оид терминлар

Компонентлар	Божхона соҳасига оид терминлар
N+N	бож тарифи - customs tariff валюта назорати - customs control
Adj+N	божхона божи - customs duty, божхона қиймати - customs value
V+N+N	Божхона чегарасидан олиб ўтиш - crossing customs border
Adv+N	Чиқишга рухсат бериш - give permission to exit
Adj+V+V	Шартли чиқариб юбориш - conditional expulsion

Божхона таърифлари ва тўловлари бўйича божхона соҳасига оид терминлар қуйидагилардан иборат (3-жадвалга қаранг):

3- жадвал.

Божхона таърифлари ва тўловлари бўйича божхона соҳасига оид терминлар

Компоне нтл ар	Божхона соҳасига оид терминлар
N+N	бож тарифи - customs tariff, божхона божи - customs duty
Adj+N	иқтисодий интеграция - economic integration, хос ставка - inherent rate, аралаш ставка - mixed rate, альтернатив ставка - alternative rate, комбинацией ставка - combined rate, акциз солиғи - excise tax, қўшилган қиймат-value added, божхона йиғими, -customs fee, божхона қиймати- customs value, эгри солиқ - indirect tax, тўғри солиқ - direct tax, демпинг нархлар - dumping prices
N+Adj+N	бошқа мажбурий тўловлар - other obligatory payments
Adj+N+N	эркин савдо сиёсати - free trade policy, импорт божи - import customs duty, экспорт божи - export customs duty, мавсумий божлар - seasonal customs duty, антидемпинг божи - anti dumping customs duty, компенсация божи - comoensation customs dutv

Бухгалтерия ҳисоби бўйича божхона соҳасига оид терминлар қуйидагилардан иборат (4-жадвалга қаранг);

4- жадвал.

Бухгалтерия ҳисоби бўйича божхона соҳасига оид терминлар

Компонентлар	Божхона соҳасига оид терминлар
N+N	бухгалтерия баланси - balance sheet, саноат намуналари - industrial samples, хазина мажбуриятлари - treasury bills, депозит сертификатлари - certificates of deposit, устав капитали - authorized capital
Adj+N	оператив ҳисоб - operating account, статистик ҳисоб - statistical accountmg, айланма (жорий) активлар - current assets, жорий баланслар - present balance, брутто-баланс - rough balance, нетто-баланс - balanced trade, бош бухгалтер - chief accountant, ташкилий харажатлар - organizational expenses, дастлабки қиймат - initial value, реал

	инвестициялар - real investment, молиявий инвестициялар - financial investment, интеллектуал инвестициялар - intellectual investment, эҳғиёт қисмлар - spare parts, қурилиш материаллари - construction materials, инвентар ва хўжалик анжомлари - inventory and household appliances, бошқа материаллар - other goods, жўнатилган мол (товар)лар - goods (goods) shipped, бош корхона - main enterprise, камчилик фоизи - deficit percentage
Adj+N+N	ҳисоб варақлар тизими - system of accounts, икки ёқлама ёзув - double entry
Adj+Adj+N	узоқ муддатли активлар - long-term assets,
V+N	сотиш қиймати - cost of sale, тугатилиш қиймати - liquidation cost, қолдиқ қиймати - residual value
Adv+-V+N	ўрнини қоплаш қиймати - cost of compensation, омбордаги маҳсулот - products in warehouse

5- жадвал.

Да вл ат ва ХУҚУҚ назарияси бўйича божхона соҳасига оид терминлар

Компонентлар	Божхона соҳасига оид терминлар
Adj+N	маъмурий ҳуқуқ - administrative law, молия ҳуқуқи - finance (financial) law, ер ҳуқуқи - land law, қишлоқ хўжалик ҳуқуқи - agricultural law, меҳнат ҳуқуқи - labor law, фуқаролик ҳуқуқи - civil law, оила ҳуқуқи - family law, жиноят ҳуқуқи - criminal law, ҳалқаро ҳуқуқ - international law
Adi+Adi+N	фуқаролик процессуал ҳуқуқи - law of civil procedure

Менежмент асослари бўйича божхона соҳасига оид терминлар куйидагилардан иборат (6-жадвалга қаранг);

6- жадвал.

Менежмент асослари бўйича божхона соҳасига оид терминлар

Компонентлар	Божхона соҳасига оид терминлар
N+N	аккредитив - letter of credit, акциз - excise duty, бозор мувозанати - market equilibrium, бозор иқтисоди - market economy, бошқарув бўлими - management department, ташкилот вазифаси - duties of the organization, назорат вазифаси - control function, вексель бўйича кафиллик - bill of exchange
Adj+N	бошқарув вазифалари - management functions, мувофиқлаштирувчи вазифалари - duties of the coordinator, режалашгириш вазифалари - planning tasks бошқарув жараёни - management process, бошқарилиш меъёри - management standard, бошқарув савияси - management level, бошқарув тизими - control system
Adi+Adi+N	бошқарув классик мактаби - classical school of management

Ташқи иқтисодий фаолият давлат томонидан тартибга солиш бўйича божхона соҳасига оид терминлар куйидагилардан иборат (7-жадвалга қаранг):

7- жад вал.

**Ташқи иқтисодий фаолиятда давлат томонидан тартибга солиш бўйича
божхона соҳасига оид терминлар**

Компонентлар	Божхона соҳасига оид терминлар
N+N	божхона сиёсати - customs policy, божхонага оид юк - customs cargo, европа ҳамжамияти - european community, жаҳон баҳоси - world prices, пул эмиссияси - monetary issue
Adj+N	квота белгиланадиган товарлар - allocation goods, фьючерс битим - futures agreement
Adj+Adj+N	божхона юк декларацияси - customs cargo declaration (ccd), демпингга Картли бож - antidumping duty, ташқи савдо юклари - foreign trade cargoes, халқаро валюта фонди - international currency fund, қўшимча қиймат солиғи - tax of additional value

Товаршунослик бўйича божхона соҳасига оид терминлар қуйидагилардан иборат (8-жадвалга қаранг):

8- жадвал.

Товаршунослик бўйича божхона соҳасига оид терминлар

Тўрт ва ундан ортиқ компонентли тер- ловчи қисмлар - purchased semi-finished
минлар: ер ва табиат ресурсларидан фойда- products and components, бошқа томонга қайта
ланиш ҳуқуқи - right to use land and natural ишлашга берилган материаллар - processing
resources, узоқ муддатли молиявий инве- materials to the other side, ма- сьул сақлашга
стициялар - long term financial investment, қабул қилинган мол (товар) лар - goods
киска муддатли молиявий инвестициялар - (goods) accepted for storage, жиноят ижроия
short term financial investment, сотиб оли- ҳуқуқи - criminal executive jurisdiction law,
надиган ярим тайёр маҳсулотлар ва бут- ташқи иқтисодий фаоли-

Компонентлар	Божхона соҳасига оид терминлар
N+N	саноат асортимента - industrial assortment, савдо асортимента - trade assortment, савдо маркировкаси - trade mark, транспорт маркировкаси - transport mark, товар кадоғи - packing of goods
Adj+N	яширин товарлар - hidden goods, контрафакт товарлар - counterfeit goods, қатъий нархлар - fixed prices, ҳдракатдаги нархлар - current prices, сирпанувчи нархлар - slippery prices, келгусида қайд қилинувчи нархлар - upcoming prices, товаршунослик экспертизаси - commodity expertise, санитар- гигиеник экспертизаси - sanitary examination, ветеринар экспертизаси - veterinary examination, экологик экспертиза - environmental assessment, уруғли мевалар - seedy fruit, данакли мевалар - stone fruits, ёнғок мевалар - walnut fruit, субтропик мевалар - subtropical fruit, тропик мевалар - tropical fruits
Adj+N+N	товар турухдари асортимента - assortment of product groups, савдо корхонаси асортимента - trading assortment of the enterprise, товар асортиментининг хоссаси - product range characteristics
Adj+Adj+N	оддий асортиментли товарлар - simple range of products, мураккаб асортиментли товарлар - comprehensive range of products

ятни тартибга солишнинг нотариф усул-лари солиқ мажбуриятларини бажариш билан ташқи иқтисодий фаолиятни тартибга боғлиқ бўлган ижтимоий муносабатлар-ни солишнинг нотариф усуллари - поп tariff тартибга солувчи ҳуқуқий нормалар methods of regulation of foreign trade activities. йиғиндисидан иборатдир [1; 36-6.]. Юри-дик

Солиқ ҳуқуқи - бу солиқлар ва бошқа божхона бўйича божхонага оид тер-минлар мажбурий тўловларни белгилаш, жорий куйидагилардан иборат (9-жадвал-га этиш, ҳисоблаб чиқариш, тулаш ҳамда қаранг):

9- жадвал.

Юридик божхона бўйича божхонага оид терминлар

Комионе нтлар	Божхона соҳасига оид терминлар
N+N	солиқ солинадиган база - <i>taxation base</i> , савдо фаолияти - <i>sales activities</i> , солиқ агентлари - <i>tax agents</i> , солиқ тўловчининг вакиллари — <i>taxpayer representatives</i> , солиқ ҳисоботи — <i>tax report</i> , товар обороти — <i>good exchange</i> , тўлов манбаи — <i>payment source</i> , асосий иш жойи — <i>main work</i> , божхона органлари - <i>customs authorities</i> , бюджетдан ажратиладиган субсидия - <i>budget subsi</i> , кредит ташкилотлари - <i>credit organizations</i> , курс бўйича фарқ — <i>rate difference</i> , солиқ сирри — <i>secrets of tak</i> .
N+V	ишларни (хизматларни) экспорт қилиш - <i>service exporting</i>
V+N	солиқ бўйича имтиёзлар - <i>taking grants</i> , солиқ солиш объекти - <i>taking object</i> , солиқ текшируви - <i>tak audits</i> , товарларни экспорт қилиш - <i>exporting goods</i> , ижара (лизинг) тўлови - <i>lizing fees</i> , ижарага берувчининг (лизинг берувчининг) фоизли даромади - <i>profit of renter</i> ,
N+N+N	солиқ туловчининг идентификация рақами — <i>taxpayers identification code</i> , солиқ ҳуқуқий муносабатлари - <i>tax legal relations</i> , давлат солиқ хизмати органлари — <i>state tax authorities</i> , солиқ муносабатларининг субъектлари - <i>subjects of tax relations</i> .
Adj+N	соф фойда - <i>pure profit</i> , умидсиз қарз - <i>nopelless debt</i> , фавқулодда ҳолатлар — <i>emergency semces</i> , эгри солиқлар — <i>indirect tax</i> , юридик шахс - <i>legal person</i> , камерал назорат - <i>comerol control</i> , молия органлари - <i>financel authorities</i> , молиявий ижара - <i>financial lizing</i> , нотижорат ташкилотлари - <i>nonprofit organisations</i> , оператив ижара - <i>operative renting</i> , солиқ ҳуқуқи - <i>tax law</i> , солиқ даври — <i>tax peried</i> , солиқ қарзи — <i>tax debt</i> , солиққа оид ҳуқуқбузарлик - <i>tax offence</i> , солиқ мажбурияти — <i>tax obligation</i> , соф тушум — <i>pure income</i> ,
N+Adj+N	солиқ ҳуқуқи услуги - <i>the method of tax law</i> , солиқҳуқуқий нормалари - <i>tax legal norms</i> , солиқ ҳуқуқи предмета - <i>the object of tax law</i> , солиқ ҳуқуқи субъектлари — <i>the subjects of tax law</i> , солиқ ҳуқуқи тизими - <i>the system of tax law</i>
V+N+N	қайта солиқ солишнинг соддалаштирилган тартиби - <i>simplified order of commitment</i> , хужжап билан тасдиқланган харажатлар - <i>expenses comfirmed by documents</i> , ишлашга берилган хом ашё ва материаллар - <i>recycled raw materials</i> , реализация қилганликни тасдиқловчи хужжатлар — <i>confirmation documents of realization</i>

Кўп компонентли терминлар: со- лик ва ларни) реализация қилишдан олинган ту- бошқа мажбурий тўловни ҳисо- блаб шум - income from the realization of goods чиқариш тартиби — the procedure for activities services, норезидентнинг Ўзбеки- calculation of taxes and ather obligatory стон Республикасидаги доимий муассаса- си payments, Ўзбеки стон Республикаси со- лик - permanent organization of non -residents of туловчиларининг ягона реэстри — single Uzbekistan Republic, resister of taxpayers of the Republic of Аббревиатура шаклидаги божхона Uzbekistan, Ўзбекистон Республикасининг соҳасига оид терминларга қуйидагиларни резидента — the resident of the Republic of мисол келтарамиз (10-жадвалга қаранг): Uzbekistan, товарларни (ишларни, хизмат-

10-жадвал.

Аббревиатура шаклидаги божхона соҳасига оид терминлар

№	Группалар	Аббревиатура	Аббревиатура мазмуни
1.	Группа Е— Жўнатиш жойи (Departure)	EXW	Ex Works (жой курсатилган): маҳсулот сотувчининг омборидаи фойдаланиш мумкин
2.	Группа F — Асосий ташиш учун тўланмайди (Main Carriage Unpaid)	FCA	Free Carrier (жой курсатилган): маҳсулот буюртмачининг ташувчисига етказиб берилади
		FAS	Free Alongside Ship (юклаш порта курсатилган): маҳсулот буюртмачи кемасига етказиб берилади
		FOB	Free On Board (юклаш порта курсатилган): маҳсулот буюртмачи кемасига юкланади
3.	Группа C - Асосий ташиш учун тўланган (Main Carriage Paid)	CFR	Cost and Freight (порт талаби курсатилган): маҳсулот мижозиинг портига (туғйирмаслан) етказилади
		CIF	Cost, Insurance and Freight (порт талаби курсатилган): маҳсулот сугурга ва мижозиинг портига етказиб берилади (тушириш холла)
		CPT	Carriage Paid To (порт талаби курсатилган): маҳсулот мижозиинг ташувчисига белгиланган портда етказиб берилади
		CIP	Carriage and Insurance Paid to (порт талаби курсатилган): товарлар сугурга қилиниб, белгиланган манзилда мижозиинг ташувчисига етказилади
4.	Группа D — Етказиб бериш (Arrival)	DAF	Delivered At Frontier (жой кўрсатилган) - маҳсулот божхона расмийлаштирувисиз чегарага етказилади
		DES	Delivered Ex Ship (порт курсатилган) - товарлар божхона расмийлаштирувисиз кема оркали етказиб берилади
		DEQ	Delivered Ex Quay (порт кўрсатилган) - товарлар кема оркали етказиб берилади ва божхона расмийлаштирувисиз туширилади
		DDU	Delivered Duty Unpaid (жой тадаби курсатилган) — маҳсулот буюртмачига етказиб берилади, буюртмачи бўйича божларни тулаш
		DDP	Delivered Duty Paid (жой талаби кўрсатилган) — маҳсулот мижозга етказилади, божхона ва хатарлардан тозаланади

CCD - customs cargo declaration.
 CVD - customs value declaration
 Unified automated information system of
 the State Customs Committee
 GATT - General Agreement on Tariffs

and Trade [8].

Тадбиркорлик ҳуқуқий муносабатлар бўйича божхона соҳасига оид терминлар қуйидагилардан иборат (11-жадвалга даранг):

11-жад вал.

Тадбиркорлик ҳуқуқий муносабатлар бўйича божхона соҳасига терминлар

Кўп компонентам терминлар: ташқи ахборот тизими - Valid eystem of foreign trade иқтисодий фаолиятининг товар номенкла- operations.
 турам - goods nomenclature of foreign trade, Хулоса килиб айтганда, божхона божхона ҳудудидан ташқарида қай- та соҳасига оид терминлар божхона иши, ишлаш — reworking outside of custom house божхона назорати божхона менежменти, area, эркин божхона зонаси ва эркин омбор - товаршунослик, халқаро божхона ҳуқуқи, free custom zone and empty storehouse, реал божхона юриспруденция, божхона стати- вақтда ишлайдиган ташқи савдо стикам бўйича ўзига хос хусусиятлари операцияларининг ягона электрон ўрганилди. Инглиз тилида божхонага оид

Компонентлар	Божхона счасига оид терминлар
N+N	форс-мажор - <i>fors-major</i> , ҳужалик ширкатлари ва жамиятлари - <i>farming companies</i> , шартнома ииртлари — <i>the criteria of agreement</i> , якка тартибдаги тадбиркорлик — <i>individual trading</i> , акциядорлик жамияти - <i>joint stock company</i> , банк маржаси - <i>margin of the bank</i> , бартер шартномаси — <i>barter agreement</i> , кредит ахбороти - <i>credit information</i> , кредит линияси (револьвер) - <i>credit league</i> , кредит сиёсати - <i>credit policy</i> , суд бошқарувчиси - <i>court ruler</i> , суд санацияси - <i>judicial rehabilitation</i> , тадбиркорлик тшртномасининг предмета — <i>subject cf entrepreneur ship</i> , тадбиркорлик шартномасининг тарафлари - <i>the side of entrepreneurship</i> ,
Adj+N	тижорат банклари - <i>commercial banks</i> , микрокредит ташкилот - <i>microcredit organization</i> , оилавий корхона - <i>family business</i> , тадбиркорлик (бизнес) ҳуқуқи — <i>the law of entrepreneur ship</i> , тадбиркорлик (бизнес) ҳуқуқи субъектлари - <i>business law</i> , тадбиркорлик фаолияти — <i>the activity of entrepreneurship</i> , тадбиркорлик шартномаси - <i>the kontrakt of entrepreneurship</i> , ташқи бошқдрув - <i>external management</i> , тижоратчи бўлмаган таижилот - <i>non-profit organization</i> , тажоратчи ташкилот — <i>badget organization</i> , хусусий корхона - <i>private company</i> , вақтинча олиб кириш (олиб чиқиш) — <i>temporary importation</i> , вақгинча сакдаш — <i>save time</i> , жамоат бирлашмаси — <i>public association</i> , ишлаб чиқариш кооператива <i>production cooperative</i> , келишув битами - <i>amicable agreement</i> ,
V+N	туғатишга дойр <i>иншорупиш-eiquidation proceedings</i> , қайта молиялаш ставкаси — <i>refinancing rate</i> , судгача санация килиш — <i>pre-trial rehabilitation</i> ,
N+N+N	божхона омбори - <i>customs ware house</i>
Adj+N+N	халқаро савдо палатаси — <i>international chamber of commerce</i>
V+Adj+N	божхона ҳудудида қайта ишлаш - <i>reworking on custom house</i> , бож олинмайдиган савдо дўкони - <i>duty free shop</i> .
Adj+Adj+N	масъулията чекланган жамият — <i>limited liability company</i> , кушимча масъулиятли жамият - <i>a fully fledged community</i> ,
N+Adj+N	банкротлик (икгисодий ночорлик) — <i>bankruptcy economic insecurity</i>

терминологик бирликларининг ясалиш якка компонентли, қўшма сўз шаклидаги, сўз жараёни бошқа лексемалар морфологик, бирикмали, кўп компонентдан таркиб синтактик, семантик, сўз ўзлаштириш каби топган, эргашган компонентли ва аббреви- тўртта асосий лингвистик усулларга таянади. атура шаклидаги термин турларига ажра- Инглиз тилда божхона соҳасига оид тилади. терминларининг тузилиши жиҳатидан

Фойдаланилган адабиётлар : <ХОХХХХХ>ОС<Х>ОСКХХХ>«

1. Акрамова Ш.А. Бўлажак божхона хизмати ходимларида мафкуравий иммунитетни риво- жлантириш: Дис.... лед. фан. док. - Тошкент, 2017. -248 б.'
2. Алимбаев С.А. Ўзбекистон Республикаси божхона ҳудудида товар айирбошлашнинг таш- килий-ҳуқуқий муаммолари: Дис.... юридик. фан. ном. - Тошкент, 2003. - 181 б.
3. Арипов С.А. Ташқи савдони божхона тўловлари орқали тартибга солишни такомиллашти- риш: Дис. ...иқтисод. фан. ном. - Тошкент, 2009. -135 б.
4. Асланов И.Н. Божхона тизими фаолияти самарадорлигини оширишда кадрларнинг шах- сий психологик тайёргарлиги омили (муомала жараёни мисолида): Дис. ...психол. фан. ном. - Тошкент, 2009. - 164 б.
5. Ахмедов О. Инглиз ва ўзбек тилларидаги солиқ-божхона терминларининг синхрон тадқиқи // Ўзбекистонда хорижий тиллар. - Тошкент, 2016. - №5,- Б. 59-69.
6. Боймурадов Ш.Н. Божхона соҳасида давлат бошқарувининг ташкилий-ҳуқуқий шаклла- ри: Дис.... юридик. фан. ном. - Тошкент, 2006. - 161 б.
7. Зайниддинов О.З. Ўзбекистонда божхона тизими ва унинг ўзбек давлатчилигида тутган ўрни (1991-2001 йиллар): Дис.... тарих. фан. ном. - Тошкент, 2002. - 175 б.
8. Таможенные термины. Электронный ресурс: https://customsonline.ru/tam_terms.html. Дата обращения:
9. Терминология науки — система ее научных понятий. Электронный ресурс: <http://econtool.com/terminologiya-nauki-sistema-ee-nauchnyih-ponyatiy.html>. Дата обращения: 10.06.20.
10. Терминология. Электронный ресурс: <https://bigenc.ru/linguistics/text/4188926>. Дата обращения: 10.06.20.
11. Туропов Р.А. Ўзбекистон Республикаси божхона фаолияти самарадорлигини ошириш- нинг асосий йўналишлари: Дис.... иқтисод. фан. док. - Тошкент, 2006. - 283 б.
12. Хакимова Ф.А. Хроматография усуллари қўллаган ҳолда On-line режимида божхона экспертизасини автоматлаштиришнинг ташкилий механизми: Дис.... тех. фан. бўйича фал. док. - Тошкент, 2018. - 120 б. - Б. 9.